

4. Però més que mai, avui la guerra no té cap sentit

Si mai s'havia entès la guerra com una forma per resoldre determinats contenciosos —la qual cosa és, sens dubte, ben discutible— el que sembla evident, en canvi, és que a hores d'ara ha perdut completament el seu sentit. I això per diverses raons:

– En primer lloc cal dir que en el món hi ha recursos humans, naturals i tècnics suficients per tal que tothom pugui viure amb dignitat i no s'hagi de recórrer a accions bèl·liques. Sembla que falta la voluntat política, i a voltes la social, per aconseguir-ho.

– En segon lloc, les guerres ja no són un fenomen aïllat que se situa en els camps de batalla, sinó que afecten molt directament les poblacions civils, que en són les principals víctimes. Les armes de destrucció massiva (nuclears, químiques, bacteriològiques), cada vegada menys distingibles de les armes convencionals, representen el màxim absurd en aquesta direcció.

Com a complicació complementària cal dir que sovint les postguerres mantenen determinades condicions —els embaraments indiscriminats, les mines antipersones, la presència de tropes estrangeres, etc.— que segueixen agreujant les condicions de vida dels més innocents.

– En tercer lloc, el concepte de seguretat es troba en transformació. En els països industrialitzats els ciutadans volen ésser protegits no pas de les possibles invasions armades sinó d'altres qüestions relacionades amb la seva vida diària, com per exemple el manteniment del lloc de treball, el funcionament dels serveis educatius i sanitaris, l'accés a les prestacions socials, els riscos de la circulació viària i de determinades activitats laborals, les destrosses mediambientals, la pèrdua de la intimitat derivada dels avenços informàtics, la marginació de determinats grups culturals, el descontrol de les biotecnologies i un llarg etcètera. Amb tot això els exèrcits hi tenen poc a veure i podem dir, en tot cas, que les despeses que el seu manteniment comporta actuen en detriment d'aquests altres tipus de seguretat.

– En quart lloc i pel que fa a la pretesa «amença del Sud», res més allunyat de la realitat: sovint s'hi amaguen manipulacions informatives, percepcions culturals diferents, i sobretot exageracions sobre capacitats militars molt més reduïdes que les dels països del Nord i a més a més facilitades per aquests mateixos. Les úniques arribades previsibles des dels països del Sud són les migratòries i aquestes, a part d'ésser ben legítimes i de caràcter pacífic, necessiten en tot cas un tractament vinculat a la cooperació econòmica i al diàleg entre cultures.

En un tal context l'existència dels exèrcits estatals perd tot el seu sentit. Fins i tot la justificació de tropes d'intervenció internacional —que en qualsevol cas haurien d'estar sotmeses al control d'unes Nacions Unides més democràtiques i potser organitzades en estructures regionals— seria bo que quedés extraordinàriament limitada. Casos d'intervenció com els de Somàlia, i fins i tot moltes facetes del de Bòsnia, deixen molt a desitjar. A més a més, molt sovint les tasques dites humanitàries podrien ésser assumides perfectament —i probablement millorades— si fossin realitzades per forces de protecció civil especialment ensinistrades al respecte.

5. Aleshores, què es pot fer per afavorir la pau i el desarmament?

Com en tantes altres coses, en el treball per la pau ens cal establir una coherència entre allò que diem desitjar i allò que fem. I allò que fem ho podem situar en dues dimensions: la individual i la social.

Individualment el compromís hauria de girar entorn de l'objecció de consciència en les seves diferents formes i manifestacions:

– Objecció de consciència al servei militar, fent una opció d'acord amb les possibilitats de cadascú entre la prestació social substitutòria, la prestació tan sols durant nou mesos (el cas dels anomenats «plantats»), la insubmissió i, en supòsits especials com el de la guerra del Golf, la deserció. Recordem, però, que el Moviment de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya (MEGSJC) s'ha manifestat en contra de l'actual llei d'objecció i en defensa de la desobediència civil.

– Altres formes d'objecció de consciència a la militarització: objecció a les despeses militars —dita objecció fiscal—, objec-

ció a l'activitat científica amb finalitats bèl·liques, objecció laboral a feines relacionades amb el militarisme, etc.

Socialment, a l'escoltisme, en col·laboració amb els moviments per la pau se li obren diferents camps on l'actuació és possible:

- Pràctica de l'educació per la pau (i el desarmament, els drets humans, la solidaritat, etc.). Crítica a les diferents formes de militarisme presents en les actituds socials i sovint fonamentades en els mitjans de comunicació.

- Informació/contrainformació i participació en la gestació de l'opinió pública en una àmplia varietat de temes; p. e.: quines causes podem descobrir darrere de cada guerra concreta?, quins són els pros i els contres d'un exèrcit professional?, tenen sentit els blocs militars?, són justificables les intervencions internacionals?, què passa amb l'ús d'armes de destrucció massiva, per a què serveixen les despeses militars?, on va dirigit el comerç d'armament?, etc.

- Col·laboració en la no preparació de la guerra: suport a les diferents formes d'objecció, realització d'objecció fiscal a títol de persona jurídica (els agrupaments escoltes com a tal persona), denúncia —sobretot per part dels universitaris— de la recerca feta amb finalitats militars, propostes i actuacions conjuntes amb els sindicats per tal de fer programes de conversió de la indústria militar en indústria civil d'utilitat social, iniciatives contra les fires i exposicions d'armament, boicots a empreses relacionades amb la producció i el comerç d'armes.

- Potenciació de les gestions tendents a buscar una solució pacífica als conflictes. Exigència i suport a les diferents negociacions de pau. Convocatòria conjunta a grups socials i a poblacions enfrontades. Animació del diàleg entre les religions. Tasques de reconciliació en el postconflicte.

- Acceptació, per part dels membres del moviment, de

l'austeritat en el consum com a estri tendent a la justícia entre grups socials i entre generacions, i en conseqüència, element generador de pau.

– Participació en l'organització de silencis, dejunis, pregàries i altres accions públiques en determinats moments dels conflictes. I participació també en les campanyes de protesta davant d'esdeveniments concrets: la realització de proves nuclears, l'adveniment de dictadures militars, la creació dels euroexèrcits, la instal·lació de casernes i de bases militars, etc.

– Assistència a les víctimes de la guerra: tramesa d'aliments i altres productes necessaris, acolliment d'exiliats i gestió per tal de regular la seva situació legal, anada a camps de refugiats, demanda d'intervencions diplomàtiques, etc.

– Accions de «lobby» enfront dels diferents governs per tal que emprenguin veritables polítiques de desarmament que haurien de comprendre mesures de mútua confiança, destrucció dels arsenals, desmantellament de les bases i d'altres instal·lacions, reducció de les despeses militars, prohibició del comerç d'armaments, dissolució dels blocs militars i potenciació dels organismes de les Nacions Unides, etc.

– En un moviment com el de MEGSJC existeix un valor afegit que resulta especialment valuós: la presència de l'escoltisme en altres països del Nord i del Sud, de l'Est i de l'Oest: la dimensió europea i la dimensió internacional, tan presents en els problemes actuals de la pau i del desarmament, poden d'aquesta manera ésser confrontats com a mínim amb una perspectiva plural i complementària.